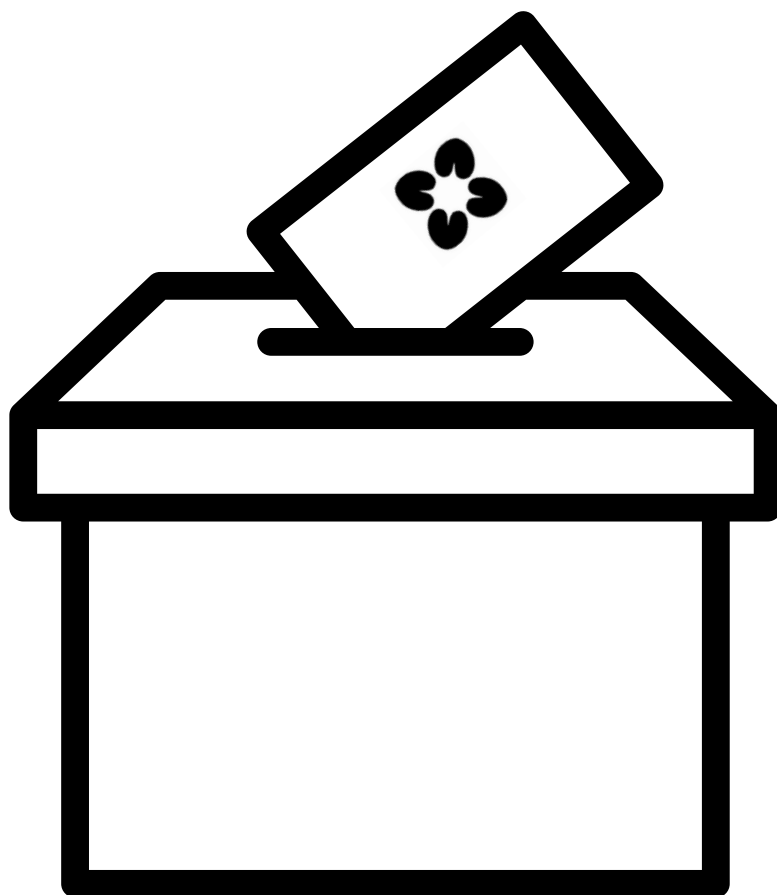


Folktingets mål för regeringsprogrammet 2027

**Folktingetin tavoitteet vuoden
2027 hallitusohjelmaan**



Folktinget föreslår att följande målsättningar ingår i regeringsprogrammet 2027–2031

Ett regeringsprogram för ett livskraftigt tvåspråkigt Finland

Språkliga rättigheter inom förvaltningen garanteras

- Statsförvaltningens produktivitetsprogram får inte leda till sparåtgärder som försvagar förverkligandet av språkliga rättigheter.
- Förvaltningsreformer föregås av en grundlig bedömning av språkliga konsekvenser, som beaktas i beslutsfattandet. Reformen som ändrar statliga myndigheters områdesindelning får inte äventyra svenskspråkiga strukturer och servicekedjor.
- Reformen som berör kommunindelningen beaktar kommunernas självbestämmanderätt och respekterar kommunernas språkliga ställning.
- Nationalspråksstrategin från år 2021 utvärderas. Myndigheternas kunskap om språklagstiftningen stärks och myndigheterna inför processer för språkplanering i sin verksamhet. Genom att rekrytera fler tjänstepersoner med åtminstone goda kunskaper i svenska stärks svenska språkets ställning inom statsförvaltningen.
- Utvecklingen av den svenskspråkiga servicen fortsätter vid domstolarna och tillgodoseendet av språkliga rättigheter inom domstolsväsendet stärks.
- De offentliga digitala tjänsterna är likvärdiga både innehållsmässigt och funktionellt och utvecklas samtidigt på svenska och finska. Bestämmelser om språkliga rättigheter tas in i lagstiftningen om elektroniska tjänster.
- Om en myndighet använder språkmodeller och AI som hjälpmedel för översättningsarbete granskas översättningen alltid av språk- och sakkunnig personal.
- Skärgårdens särskilda förhållanden, så som långa avstånd och säsongsvariationer, beaktas vid organiseringen av myndighetsservice. Servicen för invånarna i skärgården ska vara tillgänglig året om på svenska och finska.

En stark utbildningssektor och en kvalitativ utbildning

- Lagen om småbarnspedagogik förtydligas så att språkbestämmelserna motsvarar principerna inom den grundläggande utbildningen, där undervisningsspråket antingen är svenska eller finska, separat för respektive språkgrupp.
- För att stärka kunskaperna i båda nationalspråken inleds språkundervisningen i både svenska och finska i de lägsta klasserna. Ett obligatoriskt prov i det andra inhemska språket införs i studentexamen. Språkbad befrämjas.
- Undervisnings- och kulturministeriet ger Nationella centret för utbildningsutvärdering i uppdrag att analysera det framtida behovet av svenskspråkiga lärare på samtliga utbildningsnivåer.
- En kontinuerlig och öronmärkt finansiering för produktionen av svenskspråkiga läromedel tas in i statsbudgeten.
- De svenskspråkiga och tvåspråkiga universitetens och högskolornas verksamhetsförutsättningar garanteras genom en tillräcklig, långsiktig och förutsägbar basfinansiering.

Fungerande tjänster inom social- och hälsovård och funktionshinderservice

- Ministeriets utredning om tillgången till social- och hälsovårdstjänster och om service för personer med funktionsnedsättning på svenska leder till konkreta åtgärder som följs upp kontinuerligt. Tillgången till social- och hälsovårdsservice ska vara likvärdig på svenska och finska. Behovet av lagstiftning för att garantera svenskspråkiga tjänster och servicestigar utreds.
- Valfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS säkerställer att det finns fungerande svenskspråkiga serviceenheter och vårdkedjor från primärvård till specialiserad vård och socialvård. Organisatoriska förändringar får inte försvaga tillgången och rätten till svenskspråkig service.
- Institutet för hälsa och välfärd, Statistikcentralen och andra myndigheter samlar systematiskt in heltäckande data om tjänster på båda nationalspråken, för att kunna analysera och utveckla tjänster på både finska och svenska.
- Goda kunskaper i svenska inom social- och hälsovården ses som en del av yrkeskompetensen och stöds genom utbildning, arbetstid för språkutveckling och incitament i arbetslivet. Inom läkarutbildningen läggs större fokus vid goda kunskaper i svenska. Staten säkerställer tillsammans med universiteten och högskolorna tillgången till svensk-kunnig personal inom social- och hälsovården.
- Finansieringen av tredje sektorns svenskspråkiga organisationer säkras, eftersom deras betydelse har ökat i och med att den offentliga sektorn inte producerar alla lagstadgade social- och hälsovårdstjänster på svenska. Den offentliga sektorn erbjuder handledning för att ansöka om EU-finansiering på svenska och finska.

Ökad säkerhet, beredskap och resiliens

- Svensk- och finskspråkiga personer har lika rätt till service på sitt eget språk i krissituationer, då korrekt och omedelbar kommunikation kan ha en kritisk betydelse för liv, hälsa och trygghet.
- Svenskspråkig utbildning av räddningspersoner och tvåspråkig utbildning av nödcentralsoperatörer ordnas regelbundet vart tredje år inom de tvåspråkiga områdena i landet. Regeringen säkerställer utbildningen vid Helsingfors räddningsskola och räddningsskolan beviljas permanent statlig finansiering för den yrkesinriktade grundutbildningen inom räddningsbranschen.
- Beredskaps- och säkerhetssamarbetet med de övriga nordiska länderna fördjupas. Detta framhäver behovet av välfungerande säkerhetstjänster på svenska som en integrerad del av den nationella beredskapen.
- Resiliensen i Norden stärks genom ett fördjupat samarbete för en stark rättsstat, ett fungerande civilsamhälle och en nordisk kulturgemenskap.

Likvärdig integration på båda nationalspråken

- Myndigheterna informerar alla invandrare om Finlands två nationalspråk, svenska och finska, och om rätten att välja vilket språk man önskar integreras på.
- På nationell nivå integreras 5-10 procent av invandrarna på svenska. Andelen personer som integreras på svenska ökar i de tvåspråkiga kommunerna så att den proportionellt sett åtminstone motsvarar de svenskspråkigas andel av befolkningen.
- Fria bildningens rätt att ordna integrationsutbildning säkras i lag.
- Kommunerna tilldelas öronmärkt finansiering för att främja integrationsutbildning och integrationsmöjligheter på svenska. Bildningsstigen på svenska för personer med invandrarbakgrund, från småbarnspedagogik till den högre utbildningen och praktikmöjligheter inom arbetslivet stärks.

Folktinget esittää seuraavia tavoitteita kirjattavaksi hallitusohjelmaan 2027–2031

Elinvoimaisen ja kaksikielisen Suomen hallitusohjelma

Kielellisten oikeuksien toteutuminen hallinnossa taataan

- Valtionhallinnon tuottavuusohjelma ei saa johtaa säästötoimenpiteisiin, jotka heikentävät kielellisten oikeuksien toteutumista.
- Hallintouudistuksia edeltävät perusteelliset kielelliset vaikutusarvioinnit, jotka huomioidaan päätöksenteossa. Valtion viranomaisten aluejakoa muuttavat uudistukset eivät saa vaarantaa ruotsinkielisiä rakenteita ja palveluketjuja.
- Kuntajakoa koskevat uudistukset ottavat huomioon kuntien itsehallinto-oikeuden ja kunnioittavat kuntien kielellistä asemaa.
- Vuonna 2021 hyväksytty kansalliskielistrategia arvioidaan. Viranomaisten kielilainsäädännön tuntemusta vahvistetaan ja viranomaiset ottavat käyttöön menetelmiä kielisuunnitteluun. Ruotsin kielen asema valtionhallinnossa vahvistuu rekrytoimalla enemmän virkamiehiä, joilla on vähintään hyvä ruotsin kielen taito.
- Tuomioistuimien ruotsinkielisen palvelun kehittäminen jatkuu ja kielellisten oikeuksien toteutuminen tuomioistuinlaitoksessa vahvistuu.
- Julkiset digitaaliset palvelut suomeksi ja ruotsiksi ovat yhdenvertaiset sekä sisällöllisesti että toiminnallisesti, ja niitä kehitetään rinnakkain. Säädökset kielellisistä oikeuksista sisällytetään sähköisiä palveluja koskevaan lainsäädäntöön.
- Mikäli viranomainen käyttää kielimalleja ja tekoälyä apunaan käännöstyössä, käännökset tarkastetaan aina kielitaitoisten asiantuntijoiden toimesta.
- Saariston erityisolosuhteet, kuten pitkät etäisyydet ja vuodenaikojen vaihtelut, huomioidaan järjestettäessä viranomaispalveluja. Saariston asukkaiden palvelujen tulee olla saatavilla ympäri vuoden suomeksi ja ruotsiksi.

Vahva koulutussektori ja laadukas koulutus

- Varhaiskasvatustalakeia selkeytetään siten, että sen kielisäännökset vastaavat perusopetuksen periaatteita, joissa opetuskieli on joko suomi tai ruotsi, erikseen kummallekin kieliryhmälle.
- Molempien kansalliskielten taidon vahvistamiseksi sekä suomen että ruotsin kielen opetus aloitetaan alaluokilla. Toisen kotimaisen kielen pakollinen koe sisällytetään ylioppilastutkintoon. Kielikylpyopetusta edistetään.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa Kansalliselle koulutuksen arviointikeskukselle tehtäväksi arvioida ruotsinkielisten opettajien tuleva tarve kaikilla koulutusasteilla.
- Ruotsinkielisten oppimateriaalien tuotannon jatkuva ja korvamerkitty rahoitus sisällytetään valtion budjettiin.
- Ruotsinkielisten ja kaksikielisten yliopistojen ja korkeakoulujen toimintaedellytykset turvataan riittävällä, pitkäjänteisellä ja ennakoitavalla perusrahoituksella.

Toimivat sosiaali-, terveys- ja vammaispalvelut

- Ministeriön selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon sekä vammaispalvelujen saatavuudesta ruotsiksi johtaa konkreettisiin toimenpiteisiin, joiden toteutumista seurataan jatkuvasti. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tulee olla yhtäläisesti saatavilla suomeksi ja ruotsiksi. Lainsäädännön tarve ruotsinkielisten palvelujen ja palvelupolkujen turvaamiseksi selvitetään.
- Hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS varmistavat, että käytössä on toimivia ruotsinkielisiä palvelukokonaisuuksia ja hoitoketjuja perusterveydenhuollosta erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuoltoon. Organisaatiomuutokset eivät saa heikentää oikeutta palveluun ruotsin kielellä.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Tilastokeskus ja muut viranomaiset keräävät järjestelmällisesti kattavaa tietoa palveluista molemmilla kansalliskielillä analysoidakseen ja kehittäkseen palveluja sekä suomeksi että ruotsiksi.
- Hyvä ruotsin kielen taito sosiaali- ja terveydenhuollossa nähdään osana ammattipätevyyttä, ja kielitaitoa tuetaan koulutuksella, työajalla tapahtuvalla kielitaidon kehittämisellä ja kannustimin työelämässä. Lääkärikoulutuksessa kiinnitetään enemmän huomiota hyvään ruotsin kielen taitoon. Valtio varmistaa yhdessä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa ruotsin kielen taitoisen henkilökunnan saatavuuden sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- Kolmannen sektorin ruotsinkielisten järjestöjen rahoitus turvataan. Järjestöjen merkitys on kasvanut, koska julkinen sektori ei enää tuota kaikkia lakisääteisiä sosiaali- ja terveyspalveluja ruotsiksi. Julkinen sektori tarjoaa suomeksi ja ruotsiksi opastusta EU-rahoituksen hakemiseksi.

Vahvistunut turvallisuus, valmius ja resilienssi

- Suomen- ja ruotsinkielisillä henkilöillä on yhtäläiset oikeudet palveluihin omalla kielellään kriisitilanteissa, jolloin oikealla ja välittömällä viestinnällä voi olla ratkaiseva merkitys hengelle, terveydelle ja turvallisuudelle.
- Ruotsinkielinen pelastajakoulutus ja kaksikielinen hätäkeskuspäivystäjien koulutus järjestetään säännöllisesti joka kolmas vuosi maan kaksikielisillä alueilla. Hallitus varmistaa Helsingin pelastuskoulun toiminnan ja pelastuskoululle myönnetään vakinainen valtion rahoitus pelastusalan ammatilliseen peruskoulutukseen.
- Valmius- ja turvallisuusyhteistyötä muiden Pohjoismaiden kanssa syvennetään, mikä osaltaan korostaa hyvin toimivien ruotsinkielisten julkisten turvallisuuspalvelujen tarvetta olennaisena osana kansallista valmiutta.
- Pohjolan resilienssiä vahvistetaan syventämällä yhteistyötä vahvan oikeusvaltion, toimivan kansalaisyhteiskunnan ja pohjoismaisen kulttuuriyhteisön puolesta.

Yhtäläiset mahdollisuudet kotoutumiseen molemmilla kansalliskielillä

- Viranomaiset informoivat kaikkia maahanmuuttajia Suomen kahdesta kansalliskielestä suomesta ja ruotsista, sekä oikeudesta valita toivottu kotoutumiskieli.
- Kansallisella tasolla maahanmuuttajista kotoutetaan ruotsin kielellä 5-10 prosenttia. Ruotsin kielellä kotoutettavien osuus kaksikielisissä kunnissa kasvaa siten, että se suhteellisesti vastaa vähintään ruotsinkielisten osuutta kunnan väestöstä.
- Vapaan sivistystyön oikeus järjestää kotoutumiskoulutusta varmistetaan laissa.
- Kunnille osoitetaan kohderahoitusta ruotsinkieliseen kotoutumiskoulutuksen ja kotoutumismahdollisuuksien edistämiseksi. Maahanmuuttajataustaisten koulutuspolkua ruotsin kielellä varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen vahvistetaan ja harjoittelumahdollisuuksia työelämässä parannetaan.



FOLKTINGET

folktinget.fi